

Sygn. akt IV CZ 60/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Maria Szulc

w sprawie ze skargi wnioskodawcy
o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem
Sądu Okręgowego w O.
z dnia 12 maja 2011 r.,
w sprawie z wniosku A. M.
przy uczestnictwie [...]
o zmianę postanowienia w przedmiocie nabycia spadku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 grudnia 2015 r.,
zażalenia wnioskodawcy
na postanowienie Sądu Okręgowego w O.
z dnia 9 grudnia 2014 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

W dniu 7 lutego 2014 r. wnioskodawca A. M. złożył wniosek o zmianę prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 12 maja 2011 r. (I Ca .../11), oddalającego wniosek o zmianę prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 22 lutego 1990 r. (I Ns .../89) w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku. Jako podstawę prawną żądania wnioskodawca wskazał art. 523 k.p.c., przytaczając nowe dowody na okoliczność tego, że występując w 2010 r. z poprzednim wnioskiem nie uchybił terminowi określonemu w art. 679 § 1 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 9 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w O. (I Ca .../14) odrzucił pismo A. M. – uznając je za skargę o wznowienie postępowania opartą na art. 403 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy wskazał w uzasadnieniu, że skarga o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem oddalającym wniosek o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku jest niedopuszczalna. Sąd wskazał także, że zamiarem wnioskodawcy powołującego się na późniejsze wykrycie okoliczności faktycznych lub środków dowodowych jest doprowadzenie do zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. W ocenie Sądu osiągnięcie takiego skutku możliwe jest wyłącznie w postępowaniu wszczętym na podstawie art. 679 § 1 k.p.c.

Wnioskodawca wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego, wskazując na naruszenie art. 523 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie; art. 403 k.p.c. poprzez jego zastosowanie oraz art. 386 § 4 k.p.c. poprzez nierozpoznanie istoty sprawy. Na tej podstawie skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należy zgodzić się ze skarżącym, że Sąd Okręgowy niezasadnie zinterpretował pismo wnioskodawcy jako skargę o wznowienie postępowania (art. 403 § 2 k.p.c.), zwłaszcza że sam wnioskodawca wskazywał w *petitum* swojego pisma, że wnosi o zmianę prawomocnego postanowienia na podstawie art. 523 k.p.c. Odrzucenie pisma wnioskodawcy na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. należy zatem ocenić jako nieprawidłowe.

W piśmie datowanym na 3.02.2014 r. wnioskodawca wnosił o zmianę prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 12 maja 2011 r.

oddalającego wniosek o zmianę postanowienia w przedmiocie stwierdzenia spadku wydanego przez Sąd Rejonowy w P. dnia 22 lutego 1990 r. (I Ns .../89). Jako podstawę wniosku wskazał „nowe dowody” bliżej przytoczone w treści pisma. Jednocześnie przyznał, że niektóre z tych dowodów istniały już przed wydaniem postanowienia w sprawie I Ca .../11, jednak nie powołał ich, gdyż – w jego ocenie – realna potrzeba ich wskazania ujawniła się dopiero na skutek lektury uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 12 maja 2011 r.

Należy przypomnieć, że postanowienia co do istoty sprawy wydane w postępowaniu nieprocesowym mają powagę rzeczy osądzonej w tym zakresie, który stanowił przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto między wszystkimi uczestnikami. Jednakże, zgodnie z art. 523 zd. 2 k.p.c. postanowienia oddalające żądanie (tj. postanowienie negatywne) sąd może zmienić, jeżeli dojdzie do zmiany okoliczności sprawy. Przez pojęcie „okoliczności sprawy” należy rozumieć stan faktyczny decydujący o oddaleniu wniosku, a nie jego ocenę prawną (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 1973 r., III CRN 429/72; z 22 stycznia 2003 r., IV CKN 1689/00, nie publ. oraz z 21 sierpnia 2008 r., IV CSK 231/08, nie publ.). W postępowaniu zmierzającym do zmiany prawomocnego postanowienia oddalającego wniosek, wnioskodawca powinien wykazać zmianę okoliczności sprawy, a sąd zobowiązany jest ustalić, czy zmiana okoliczności rzeczywiście nastąpiła, po czym rozstrzyga, czy dokonane ustalenia uzasadniają ingerencję w stabilność prawomocnego orzeczenia.

W rozpoznawanej sprawie należy wziąć pod uwagę, że od momentu uprawomocnienia się postanowienia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku minęło 25 lat. Z tego względu, ocena okoliczności, które ewentualnie mogłyby skutkować podważeniem stabilności prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku powinna być dokonana z dużą rozwagą.

Wobec nierozpoznania żądania wnioskodawcy w płaszczyźnie art. 523 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

